

УДК 378.145

THE MAIN FEATURES OF ESP TEACHING FOR STUDENTS OF ECONOMICS**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ****Kyrychenko T.O. / Кириченко Т.О.***Candidate of Economic Sciences, Associate Professor / К. екон. наук, доцент**Кафедри іноземних мов*

0000-0002-9160-2124

Ridel T.M. / Рідель Т.М.*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor / К. пед. наук, доцент**Кафедри іноземних мов*

0000-0002-6980-7975

*Sumy National Agrarian University, Sumy, Herasym Kondratieva, 160, 40021**Сумський національний аграрний університет, вул. Герасима Кондратьєва, 160, 40021*

Анотація. В умовах розвитку міжнародних економічних відносин та глобалізаційних процесів все більше зростає вимога до володіння англійською мовою на високому рівні. Разом з тим набуття англійською мовою статусу міжнародної мови сприяє активному розвитку такого аспекту її викладання, як професійна спрямованість. Особливість викладання англійської мови професійного спрямування базується на дослідженні цілей навчання та формуванні певних комунікативних потреб які з них виникають. Ці потреби визначають основні моменти у підготовці та розробці викладачем автентичних матеріалів курсу, напрямків роботи, методики викладання, визначення різних видів діяльності які в подальшому сприятимуть засвоєнню професійної лексики та розвитку комунікативних навичок.

Ключові слова: англійська мова професійного спрямування, викладання, потреби, професійна спрямованість, економічні спеціальності.

Вступ.

Вивчення іноземної мови є складним та довготривалим процесом, але його кінцевим результатом всі учасники навчального процесу вбачають володіння іноземною мовою на рівні рідної. Так як при вивченні іноземної мови професійного спрямування важливим є розуміння спеціальної економічної термінології, то одним із найважливіших етапів на початку її вивчення є проведення аналізу та пізнання студентів, а саме рівня їх розуміння спеціальної лексики, стилів навчання які є для них більш прийнятними, визначення рівня їх мотивації. Ці всі аспекти допоможуть в подальшому доповнити та вдосконалити розроблений курс/програму для вивчення іноземної мови професійного спрямування.

Основна частина

Методика та підходи до викладання іноземної мови професійного спрямування для студентів економічних спеціальностей на різних освітніх рівнях мають свою специфіку. У вищих навчальних закладах України за навчальними програмами, ESP (English for specific purposes) вивчається на першому курсі освітнього рівня бакалавр та на першому курсі рівня магістр [2]. Звичайно, зважаючи на рівень знань студентів з економіки який буде суттєво різним, навчальні програми та підходи до викладання іноземної мови

професійного спрямування також мають бути різними. Студенти належать до різних вікових груп, мають різний життєвий досвід, можливо, відрізнятимуться своєю дисциплінованістю та вмотивованістю. Студенти рівня магістр уже матимуть практичний досвід спілкування та застосування професійної термінології адже до цього часу проходять виробничу практику на підприємствах та фірмах. Вони будуть більш впевненими у своїх здібностях, можливостях та чітко уявляти, які пробіли у знаннях їм треба заповнити та які навички вдосконалити. Студенти рівня бакалавр, зважаючи на вікові особливості, недостатній рівень володіння економічними знаннями, ще не мають такого високого рівня мотивації, тому вимагатимуть інших підходів до навчання їх ESP. Самостійна робота студентів при вивченні іноземної мови є однією із складових успішного її опанування. Навчальне навантаження у розмірі 4 години на тиждень не може забезпечити досконале володіння іноземною мовою та набуття впевнених комунікативних навичок. Саме особиста вмотивованість студента щодо вивчення ESP, бажання постійно розвиватися, набувати нових компетенцій та вдосконалюватися у сфері професійного спілкування зробить процес вивчення іноземної мови ефективним та спрямованим на результат. У мотиваційному процесі варто відзначити як внутрішні так і зовнішні чинники, які прямо чи опосередковано спонукатимуть до вивчення ESP. Можливість роботи в міжнародних компаніях, отримання підвищення і, відповідно, збільшення заробітної плати, можливість закордонних практик, стажувань, відряджень – розуміння та сприйняття всіх цих аспектів майбутньої професійної діяльності суттєво мотивує до вивчення іноземної мови майбутніми економістами [3].

При навчанні іноземній мові професійного спрямування можна застосовувати різні стилі навчання – конкретні дії, які зроблять навчання легшим, швидшим, більш індивідуальним та доступним. Вчені, які досліджують стилі навчання, виділяють такі основні категорії: візуальний, кінестетичний та слуховий стилі. Для того щоб розробити та запровадити ефективний процес навчання студентів іноземній мові, варто провести дослідження та визначити який стиль навчання є більш результативним. Більшість людей є візуалами, які краще сприймають нову інформацію через образи, картинки, форми. Тому застосування наочного матеріалу на заняттях, вивчення нової фахової лексики за допомогою створення mind-maps, діаграм, таблиць сприятиме кращому засвоєнню матеріалу. Меншу частину людей вчені відносять до аудіалів – для них основою для кращого вивчення мови будуть саме дискусії, прослуховування аудіо матеріалів, радіо, підкастів. Найменшу кількість визначають кінестетики – люди які сприймають все нове краще через дотик, рухи та дії. Додавання елементів гри, проведення круглих столів, обговорень, дискусій на певні теми або проблематику, вирішення ситуаційних задач – активізує процес вивчення мови, розвиває комунікативні навички студентів.

Стилі навчання визначають і формують загальні способи навчання, поєднуючи їх у певній перевазі так як не можна говорити про якість стале і правильне їх поєднання. Визначення та розуміння стилів навчання студентів

веде до визначення ефективних методів навчання та до покращення його якості. Методи навчання є основним із центральних понять у викладанні іноземної мови, відображає широту знань та бачення мови викладачем – чи є вона сукупністю граматичних конструкцій, набором лексем чи живим явищем. Застосування різних методик викладання, таких як TBL (task-based learning), PPP (presentation-practice-production), LA (lexical approach), FA (functional approach), CA (communicative approaches), GTA (grammar-translation approach), CBL (content-based learning), та елементів CLIL (content integrated learning) при вивченні ESP сприятиме активному засвоєнню лексичного та граматичного матеріалу студентами та розвитку комунікативних навичок.

Висновок

Метод – це спосіб навчання. Вибір певного методу залежить від підходу викладача, а саме від того, що він думає про процес навчання, як його бачить, або саме як навчання допомагає людям навчатися. Далі будь-який викладач повинен особисто приймати методичні рішення щодо цілей курсу, прийомів навчання, виду діяльності, методів оцінювання. Є різноманітні методи, які викладачі іноземної мови можуть використовувати в процесі викладання не дотримуючись якогось одного єдиного, а надаючи перевагу їх поєднанню. Викладачі розробляють особисту методологію, побудовану на основі їх власного вибору того, що вони вважають найкращим і найбільш відповідним та прийнятним для досягнення поставлених цілей при навчанні ESP. Існують індивідуальні особливості щодо того, як студенти люблять спілкуватися та вчитися, тому запровадження різних підходів до викладання та навчання покращує результат. Студенти, які підходять до процесу навчання з широким спектром стратегій, мають більше можливостей для задоволення своїх потреб у навчанні [1].

Кожний студент має свою конкретну ціль у вивченні англійської мови професійного (економічного) спрямування. Аналіз потреб є важливою відправною точкою для навчання студентів, оскільки викладач не має змоги задовольнити конкретні потреби студента, якщо він не має про них уяви.

Для успішного вивчення іноземної мови професійного спрямування та подальшого вдосконалення спеціальних програм у вищих навчальних закладах сформульовано такі рекомендації для викладачів:

1. Проведення планування занять. Важливим аспектом є те, щоб студенти мали доступ до планів занять, які визначають інформацію, яку вони мають отримати під час навчання;

2. Перевірка розуміння. Зворотній зв'язок від студентів, перевірка засвоєння матеріалу є важливою складовою навчального процесу;

3. Демонстрація. При поясненні правил чи даючи певне завдання, викладач має наводити приклад його виконання, використання, щоб вичерпно пояснити студенту, що саме від нього очікується.

4. Візуальний супровід. Використання фліп-чарту, дошки, проектору для візуалізації інформації покращить сприйняття матеріалу.

5. Наближення до реального життя. Завдання для студентів мають бути максимально наближені до реального життя та потреб (написання резюме,

супровідного листа).

6. Більше уваги до мовних правил. Важливим є як розвиток комунікативних навичок, так і вивчення мовних правил – закріплення граматики, правильної вимови.

7. Ефективна робота над помилками. Викладачі мають більше уваги приділяти виправленню помилок, які роблять студенти під час навчання, а також поясненню матеріалу, що стосується допущеної помилки.

8. Підвищення залученості студентів під час перевірки завдань. В українських вишах викладачі використовують перевірку завдань викликаючи до відповіді когось зі студентів окремо. Тоді як кращий результат дають методики, які сприяють більшій залученості, наприклад, перевірка робіт сусідом, а вже потім розбір матеріалу.

9. Ефективність. Під час застосування інтерактивних методик надзвичайно важливо дотримуватися таймінгу і не забувати про ефективне використання часу на занятті.

10. Комунікаційні моделі. Для навчання переважно використовується комунікаційна модель студент-учень, але більш ефективним є використання роботи в парах та групах між студентами. [4]

Успішний курс англійської мови для студентів які вивчають економіку це той, який орієнтований на студента та допомагає задовольнити його потреби.

Література

1. Болайто Р., Вест Р. Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови. Проект «Англійська мова для університетів». Київ : Стиль, 2017. 154 с.

2. Кириченко Т.О. Ефективність викладання іноземної мови професійного спрямування при співпраці викладачів іноземної мови з викладачами економічних дисциплін /Т.О.Кириченко Т.О.//Молодий вчений. - 2019. - №5, с.134-137

3. Graddol D., The Future of English. A guide to forecasting the popularity of the English Language in the 21st century. London, UK: The British Council. Електронний ресурс:
https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/pub_learning-elt-future.pdf

4. Simon Borg. The impact of the English for Universities Project on ESP and EMI in Ukrainian Higher Education. Final report. February 2019. Електронний ресурс:
https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/efu_impact_report_0.pdf

Abstract In the context of globalization and international economic relations development, the demand of English language for specific purposes is growing. English language being recognized as an international language, provides the significant contribution into the development of different aspects of its teaching especially the professional one. The peculiarity of teaching English for specific purposes is based on the study of learning objectives and the formation of certain communicative needs that arise from them. These needs determine the main aspects and approaches in lessons plans development, use of different methods of ESP teaching that will promote the acquisition of professional vocabulary and the development of communicative skills.

Following the special directions, such as lesson planning, comprehension analysis, visual guidance, use of tasks which are close to reality, focusing on grammar rules, mistakes analysis, peer assessment, lesson time management, communicative models use will help to reach the significant outcomes in curricula improvement, ESP teaching and English language mastering.

Key words: *English language for specific purpose, teaching, needs, economic specialties, curricula.*

Стаття надіслана: 09.05.2022 г.

© Кириченко Т.О.

Рідель Т.М.